І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 24. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 5-го ЛЮТОГО 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 5, 1964 No. 24. VOL. LXXI.

СЕНАТ ЗМЕНШУЄ ПРОПОНОВАНІ ПОДАТКОВІ ПОЛЕГШІ

Вашингтон. — Сенат в дні 3-го лютого нараджувався над податковою програмою уряду, яку вже ухвалила Палата Репрезентантів, і яку вже опрацювала Сенатська Фінансова Комісія, прийнявши пропозиції, щоб прибуткові податки зменшити на $11 600-000 000. Сенат відкинув пропозицію, щоб зменшити податки з теперішніх ставок 25% до 21%. Сенат також відкинув пропозицію, щоб дати податкові полегші тим американцям, які мають свої бизнеси за кордонами цієї країни. Проти змін в податкових ставках голосували 56 сенаторів, а за були тільки 25. Пропонував податкові полекші тим американцям, що мають бизнеси за кордоном сенатор - демократ із Теннессі Алберт Гор. Його внесок здобув 41 голос а 47 було проти. Оце відношення голосів дає надію сенаторові Горові, що інші поправки, які він має внести до податкового закону, будуть прийняті. Вже тепер видко, що між редакціями податкового закону, що будуть прийняті в Сенаті і що вже були схвалені в Палаті Репрезентантів, будуть поважні різниці, і що ті різниці мусітимуть бути вирівняні на окремій спільній конференції. В обидвох рішеннях Сенату побіч більшости демократів голосувала і частина республіканців, що свідчить, що ухвалення податкового закону є запевнене. В Палаті Репрезентантів в дні 3-го лютого йшла праця над редакцією законопроєкту про оборону громадянських прав. Двопартійна коаліція демократів і республіканців відкинула ряд поправок південних демократів. Конґресмени з південних стейтів віднаходять „слабі місця" з правничого становища в дотеперішніх законах про охорону громадянських прав із років 1957 і 1960. Вони зголошують численні поправки до нового законопроєкту, над якими відбуваються дебати, а після них голосування. Досі завжди була потрібна більшість, щоб відкинути внески південних конґресменів. Палата хоче ухвалити закон про охорону громадянських прав перед Днем Лінкольна, це значить до 12-го лютого, бо тоді республіканські члени Конґресу виїжджають в терен, щоб відзначувати в своїх виборчих округах Лінкольнові роковини. Є надія, що до Дня Лінкольна Палата ухвалить законопроєкт про громадянські права.

360,000 учнів в Ню Йорку бойкотом демонстрували проти расової нерівности

Ню Йорк. — В понеділок 3-го лютого 360 000 учнів публічних шкіл бойкотом демонстрували проти расової нерівности в міських школах. На всіх 1 037 737 школярів у Ню Йорку неприсутніх було аж 464 371, але коло 10% всіх учнів кожного дня бувають неприсутні в клясах. Біля будинків 300 шкіл ходили пікетувальники, які носили транспаренти з написами проти расової нерівности в деяких школах. Тисячі поліцистів були біля шкільних будинків, але не було потреби інтервеніювати, бо демонстраційний бойкот шкіл відбувся спокійно. Комітет, що влаштовував цю демонстрацію - бойкот хвалиться повним успіхом, але голова Шкільної Ради Доновен заявляє, що цей успіх був не в тому, що батьки й учні протестували проти Міської Управи, бо численні учні скористали з нагоди не піти до школи, а деякі батьки не післали дітей на навчання тому, що боялися заворушень бо між організаторами демонстративного бойкоту шкіл були й войовничі настрої. На 43 865 учителів — 3 537 не працювали.

Клівленд готується до святкувань 150-річчя Тараса Шевченка

Клівленд, Огайо (смб) — В неділю, дня 1 березня 1964 року відбудуться тут в репрезентативній авдиторії Парма Сіньйор Гайскул, Шевченківські Ювілейні Святкування з участю всієї української громади, представників американського політичного світу, українського й англомовного промовців, Хору „Дніпро" під проводом Євгена Садовського в супроводі піяністки Марії Грушкевич, соліста - тенора Василя Мельничина при акомпаніяменті Ірини Заячківської - Гаврилюк, Українського Хору ім. Т. Шевченка під батутою Ярослава Барнича в супроводі Філармонійної Оркестри міста Парми. Святкування підготовляє загально - громадський місцевий Шевченківський Ювілейний Комітет. Почесний Комітет Святкувань очолює проф. Володимир Радзикевич, а в склад його входять отці парохи місцевих українських церков, як теж визначні громадяни. Діловий Комітет під керівництвом проф. Михайла Папа, в якому заступлен. всі прошарки нашого громадянства, веде широку й всесторонню підготовку та докладає всіх зусиль, щоб Шевченківські Ювілейні Святкування Клівленду в 1964 році пройшли якнайбільш величаво в атмосфері повної громадської гармонії.

АМЕРИКАНЦІ ПОДИВЛЯЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ВЕСІЛЬНІ ОДЯГИ

Ню Йорк. — У половині січня ц. р. тут у Карнеґі Гол була влаштована виставка ноші, яка включала українські весільні одяги, що здобули собі подив і признання американців. Виставку ноші влаштував відділ моди відомої фірми „Мейсіс", а про українську участь у цій виставці подбали пані з Окружної Управи Союзу Українок, яку очолює пані Ірина Падох. Виставкою займалася пані Марія Душник. Показано українську „молоду" (панна Наталка Глоба) та її дві дружки (панна Безкоровайна і Данилишин) в оригінальних українських весільних одягах, про які подбала пані Бражник.

В АМЕРИЦІ

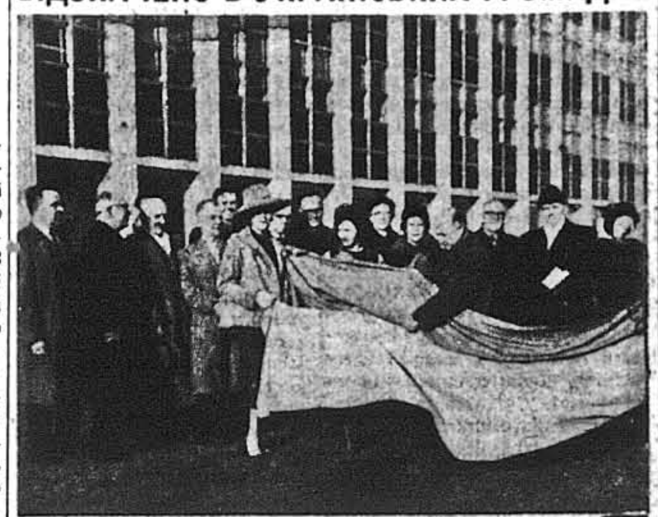
● **Президент Джансон** визначив день першого травня як День Закону, в якому школи, суди, церкви, приватні товариства та інші організації повинні пригадувати всім громадянам цієї країни, що пошанування законів є головною основою порядку в кождому громадянстві. День Законів відзначають у ЗДА від 1958-го року.

● **Науковці з Інституту для дослідів пістряка** разом із дослідниками Департаменту Рільництва тісно співпрацюють в тому напрямку, щоб можна було виелімінувати той складник, який спричиняє пістряка легенів у курців. Науковці вже почали працю в цьому напрямку, та будуть випродуковувати різні роди тютюнових листків і стверджувати пізніше в Інституті для дослідів пістряка.

● **Американська Тютюнова Компанія** повідомила, що вона не відновлюватиме контракту про свої телевізійні реклями в рямках повідомлень про спортові події. Ця Компанія продукує такі цигарки: Лякі Страйк, Пелл Мейл і Герберт Терітон. Компанія не хоче заохочувати до курення молодь, яка оглядає телевізійні спортові звіти.

● **Стейтовий Найвищий Суд** на Флориді вже вдруге вирішив, що читання Біблії та молитви Отче наш є законне в публічних школах. Флоридський Найвищий Суд твердить, що рішення Найвищого Суду в ЗДА в справі молитви в школі, видані для Пенсилвенії та Мериленду, не відносяться до Флориди, закон якої поручає читати Біблію як засіб до доброго морального вишколу.

РОКОВИНИ ДЕРЖАВНОСТИ І СОБОРНОСТИ ВІДЗНАЧЕНО В УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДАХ

На фото: Приготовляють до піднесення український прапор: (зліва): радна міста Дітройт — панна Маруся Бек, панна Оксана Григорчук — княжна Дітройту та ред. Михайло Бажанський — голова Метрополітального Відділу УККА.

ДІТРОЙТ

Дітройт, Мічіґ. (М. Б.). При великій участі представників організацій з терену метрополії Дітройт в дні 22 січня 1964 року на міському будинкові урочисто піднесено український національний прапор. Губернатор стейту і за ним мейор міста Дітройт оголосили цей день Українським Днем Незалежности. Видані були відповідні проклямації, передані пресою і радіо. На церемонію піднесення прапору посадник Дітройту делеґував радну міста панну Марусю Бек. Були присутні представники найбільших двох американських щоденників і телевізія та урядовий фотограф міста. В неділю відбулася також врочиста академія для відзначення Січневих Роковин.

БОФФАЛО

Боффало, Н. Й. (М. Л.— Українська громада в Боффало відмітила січневі роковини святочною академією, підготовленою культ.-осв. референтом УККА ген. Петром Самутином і влаштованою в неділю, 26-го січня ц. р. в Українському Домі „Дніпро". В програмі були такі точки: промова голови місцевого відділу УККА д-ра Нестора Процика, виступ жіногого хору осередку СУМА під кер. Андрія Мороза, деклямація віршa О. Колеси „Україні" у виконанні Зенона Депутата і монтаж Л. Полтави „Свято Української Держави" у виконанні юних сумівок і сумівців під керівництвом виховниці пані Марії Лисак. Із групи виконавців вирізнялися інтерпретацією юначки Кравець і Була. На додаткову згадку заслуговує ще деклямація Зенона Депутата. Того самого дня в інших приміщеннях Українського Дому була влаштована вистава поштових марок з українською тематикою. Організатором вистави був місцевий гурток філятелістів.

БОСТОН

Бостон, Мас. (В. Ф.) — Заходами відділу УККА та українських організацій м. Бостону відбулася в неділю, 26 січня ц. р. в залі української православної церкви св. Андрія святочна академія для відзначення Роковин 22-го Січня.

В день 22 січня ц. р. губернатор стейту Массачусетс Е. Пібоді і посадник м. Бостону Дж. Колінс в присутності української делеґації підписали проклямацію „Дня Української Незалежности". На ратуші м. Бостону поруч зоряного прапору Америки повівав наш синьо-жовтий прапор. У піднесенні прапору взяли участь парох української православної церкви св. Андрія о. Данилевич, молодь ЮСУМА з головою і секретарем СУМА та група місцевих громадян.

Святочну академію започатковано американським гимном, що його відіграла оркестра ЮСУМА під дир. М. Каліченка. Вступне слово виголосив м. голова Відділу УККА Володимир Ґанчар. Святочну доповідь в англійській мові виголосила адв. Анна Чопик, в українській мові інж. Володимир Флюнт, де в змістовних словах насвітлив історичні події, які склалися на проголошення IV Універсалу, а також намітив завдання української еміґрації в Америці до дальшої праці для прискорення процесу визволення українського народу. Проклямації „Українського Дня" від Губернатора стейту Масс. і посадника м. Бостону відчитав Орест Щудляк. З цієї нагоди ухвалені резолюції скеровано до відповідних чинників.

В мистецькій частині виступала пластова молодь, яка під проводом стан. Якова Щеґрина дала чотири точки: „Боже Великий Єдиний" і „Гей не дивуйтесь добрі люди" — інсценізації, а також два танки — „Козацький герц" і „Верховино". Деклямації виголосили вміло та з чуттям М. Койко і Дарія Рогач. Опісля виступала мандолінова оркестра ЮСУМА під дир. М. Каліченка і відіграла п'ять пісень: „Їхав стрілець на війноньку", „Чому вода каламутна", „Березка", „До сонця" і „Коли розлучаються двоє", де в дуеті виступали пані Каліченко і Возьна при акомпаніяменті оркестри. В пісні „Чому вода каламутна" гарно співала сольо сумівка Ольга Банадиґа. Бездоганне виконання всіх точок викликало довготривалі оплески. Кінцеве слово мав Дмитро Николенко, який подякував щиро всім виконавцям і учасникам свята. Академію закінчено відспіванням українського національного гимну.

ТРЕНТОН

Трентон, Н. Дж. (юко) — В неділю, 26-го січня ц. р. трентонська громада відзначила роковини 22-го січня торжественними богослуженнями у всіх трьох українських церквах, а в залі церкви св. Йосафата українська молодь Пласту і Сума влаштувала традиційний апель: накази, звіти, пісні та слово пл. сен. д-ра Теодозія Крупи. Ввечері того дня в залі парафії Пресвятої Тройці відбулась святочна академія зі спільними виступами молоді — Пласту, СУМА, ОДУМ та Секції Православної Молоді в національних одностроях та з прапорами. Уривки з Універсалу відчитав Петро Сенько, проклямацію про Український День губернатора стейту — Марійка Гафткович, доповідь — Микола Степаненко, сольоспів та деклямація — Іван Самокішин, жіночий хор СУА під кер. Ірини Бованко та музич. Турчин і Володимир Третяк — під дир. Володимира Третяка. Заля була вщерть заповнена, а дохід з імпрези призначено на УВАН і НТШ в ЗДА. Губернатор стейту Ришард Й. Гюз та посадник Трентону Артур Голенд, в присутності української делеґації, підписали проклямації Українського Дня, про що були згадки з фотознимками в місцевій американській пресі. Членами делеґації до губернатора були: гол. предс. УНС Йосип Лисогір, гол. касир УНС Роман Слободян, від УВАН — Маріян Коць, представники установ і організацій — Михайло Кащук, Михайло Матіяш, Василь Гураль, Петро Варна та суддя Марсел Вагнер — голова делеґації. В посадника міста репрезентували українців: парохи всіх українських церков Трентону — о. Филимон Кульчицький, о. Михайло Запаринюк, мол., о. Йосип Атаманюк та пп. Микола Нагірняк, Василь Пустовий і Микола Колодій. В середу, 22-го січня, на будинкові міського управління, на приходських будинках церков св. Йосафата й св. Юрія Переможця, на будинкові Українсько - Американського Клюбу повівали українські національні прапори. Про відзначення роковин були передані комунікати, вістки та окремі програми місцевим українським радіомовленням, яке ведуть п-во Ніна й Іван Самокішини. Організацією й технічною ділянкою святкувань займався місцевий Відділ УККА під гол. д-ра Теодозія Сендзіка.

У Лондоні продовжується міжнародна конференція в справі Кипру

Лондон. — До Лондону вернувся з Нікозії (столиці Кипру) кипрський міністер закордонних справ Кипріяну разом із головою кипрського парляменту: вони нараджувалися на Кипрі з президентом Макаріосом, яке становище Кипр, як держава, має зайняти до американсько - британської пропозиції щодо вислання на Кипр військового корпусу, зложеного з військових формацій різних членських держав НАТО, щоб зберегти мир на тому острові і не допустити до вибуху грецько - турецької війни. Президент Макаріос, який є грецьким православним архиєпископом і лідером кипрських греків, був спершу рішучим противником такої американсько-британської концепції, обстоюючи, щоб цю справу передати радше до Ради Безпеки Об'єднаних Націй. Однак західні держави є проти такої розв'язки, знаючи, що там Совєтський Союз буде старатися робити все можливе, щоб послабити західній військово-політичний бльок НАТО, до якого належить однаково Греція, як Туреччина. Тому ЗДА й Британія впливають на Макаріоса, щоб той погодився на їхній плян. Президент Джансон переслав нового листа Макаріосові, а державний секретар Дін Раск мав 80-хвилинну розмову в минулий понеділок з кипрським амбасадором Зеноном Россідесом у Вашинґтоні. Гадають, що відповідь Макаріоса не буде виразно заявлятись ані „за" ані „проти" американсько - британського пляну та залишить відчиненими двері для дальших переговорів.

Молодечі Організації Ню Йорку Академією відзначили Роковини Крут

Ню Йорк. — В неділю 2-го лютого Координаційна Комісія Українських Молодечих Організацій при Комітеті Об'єднаних Американсько - Українських Організацій в Ню Йорку відзначила бій під Крутами окремою Академією в залі Джуньйор гай скул при Евню Б. Після виконання американського гимну відкрив Академію Павло Дорожинський, а потому слідував Апель молоді з прапорами і сурмачем та зложення вінка представниками молодечих організацій. Доповідь про бій під Крутами мав Юрій Базилевський. Ансамбль Бандуристок СУМА в Ню Йорку під керівництвом Павла Данилова відсівав три пісні. Григорій Луків співав „Прометея" Стеценка та „Героям" Шумана на тлі збірної рецитації Марії Кіри, Наталки Юрченко, Юлії Чубак і Марійки Данилів. При фортепіяні Марія Цісик. Монтаж „На спомин" Лесі Храпливої виконали юначки Пластової Станиці Ню Йорку Марія Пришляк, Надя Яворів та Христина Прокоп. Смичкова оркестра Українського Музичного Інституту під диригентурою проф. Володимира Цісика виконала „Юпітера" Моцарта, „Сарабанде" Баха та „В'язанку українських пісень". Сценічне оформлення виконали члени Української Студентської Громади. Співом національного гимну закінчено Академію.

Хор „Трембіта" і Йосип Гірняк виконають програму Ювілейного Концерту у 70-ліття УНС в Дітройті

Дітройт, Міш. (В. П.). — Широко відомий український хор „Трембіта" інтенсивно готується до виступу у вокально - мистецькій частині Ювілейного Концерту у 70-ліття Українського Народного Союзу, що відбудеться в неділю, 23-го лютого 1964, о год. 3-ій по пол., в авдиторії Чедсі гай скул при вул. Мартин і Меґро в Дітройті. В обох частинах концерту виступить жіночий хор „Трембіта" під мистецьким керівництвом д-ра Богдана Кушніра, члена факультету університету Вейн. Хор готовить новий репертуар, зложений із більшости досі наспіваних на наших концертах пісень, творів найбільш відомих українських композиторів, а саме: „Ох, хилить, хилить" з опери Тарас Бульба — муз. Миколи Лисенка, „На Русалчин Великдень", у склад чого входять: Ой, гори, ой, світи місяченьку, Хай іде, насуває горна хмара, Ой, ти, сестрице, Ти єдина у нас, „Хор лісових дзвіночків" — слова Павла Тичини, муз. Василя Уманця, а також твори Станислава Людкевича та інших. У одній частині хор виступить у вечірніх, а в другій у гуцульських строях.

Д-р Богдан Кушнір

Крім „Трембіти" у концерті візьме участь сеньйор українського театру Йосип Гірняк з Ню Йорку, читаючи монолог пера відомого гумориста ЕКа. Святкову промову виголосить головний секретар УНСоюзу — д-р Ярослав Падох. Квитки вступу вже є у перепродажі в українських книгарнях, в усіх секретарів відділів УНС, а від 2-ої години при касі. Вступ для шкільної молоді вільний. Ювілейний Концерт викликає оживлене зацікавлення серед громадянства Дітройту та околиць (Віндзору та інших ближчих міст Канади), що дає підстави сподіватися численної участи в ньому, знаючи, що і „Трембіта" і мистець Йосип Гірняк поставлять свої точки програми на справді високомистецький рівень.

● **У провінції Квілю в Конґо** бушують тепер озброєні банди, які нараховують яких 3.000 осіб. Вони палять, грабують і вбивають людей, зокрема винищують білих. Одну американську місіонарку вбили, іншій відрубали руки. Бельгійський уряд звернувся офіційно з закликом до центрального конґолійського уряду, щоб той закликав на поміч міжнародне військо Об'єднаних Націй для заведення ладу і спокою в тій провінції. Ватажок тих банд Пієр Муделе півтори року перебував в Комуністичному Китаї, де він перейшов вишкіл в підривній і партизанській роботі.

ПЕЙПІНҐ ГОТОВИТЬ ТВОРЕННЯ НОВОГО КОМУНІСТИЧНОГО БЛЬОКУ

Гонґ Конґ. — Китайські комуністи вперше одверто заперечили провід Москви в Міжнародному комуністичному русі та окреслили Хрущова і його прибічників за небезпечніших для міжнародного комунізму, аніж раніше були Лев Троцький і юґославський маршал Тіто. Ця заява появилась в ідеологічному журналі Центрального комітету комуно - китайської партії „Гунґ Чі", як сьома з черги стаття, що полемізує з совєтським „одвертим листом" до китайських комуністів з 14 липня мин. року. Однак ця остання стаття — найгостріша з усіх попередніх і має деклятативний характер. Вона формулює теоретичне виправдання для формального зірвання з Совєтським Союзом та створення окремого комуністичного центру. Та комуно-китайська заява покликається на прецедент, коли-то Ленін зірвав з „ревізіоністами" соціял-демократами з Другого Інтернаціоналу та заклав Третій Інтернаціонал, як теж на прецедент — зірвання з Троцьким і троцькістами, як ворогами комуністичного руху. Стаття в „Чунґ Чі" іде по лінії заяви заступника директора у відділі пропаґанди комуно - китайської партії Чу Янґа, який 26 жовтня мин. року виправдував творення розкольних груп в різних комуністичних партіях, збунтованих проти становища партійної більшости, яка солідаризується з Москвою. Ото ж китайські комуністи прославляють не тільки ті військові партії, які в цілості заявились за становищем Пейпінґу проти Москви, як ось напр. партії в Північному В'єтнамі, Північній Кореї, в Бірмі, Індонезії, на Малаях та Сіямі, але й ті дрібні групи в комуністичних партіях Індії, Цейльоні, Австралії, Франції, Італії, Швайцарії, Бразилії і ЗДА, де більшість є за Москвою, а меншість за Пейпінґом. Передова стаття в журналі „Гінґ Чі" називає Хрущова чоловіком із „феодальною психікою", який „буде погребаний". Хто погребає Хрущова — цього виразно не кажеться, але натякається, що зроблять це власне китайські комуністи і їх прихильники в міжнародному комуністичному русі. Зокрема Хрущова таврується за те, що він буцім-то одверто сприяв „антипартійним елементам" в китайській комуністичній партії. Однак цьому виступові відповідального комуно - китайського журналу, який, очевидно, висловлює погляди керівних партійних осіб, перечить заява Чу Ен-лая, зроблена в інтерв'ю з англійським письменником Артуром Ґріном, де він запевняв, що „розбіжності в принципах щодо різних проблем марксизму й ленінізму" існуючі між Москвою і Пейпінґом, є тільки „дискусією внутрі міжнародного комуністичного руху". Чу Ен-лай натаврував спроби „реакціоністів" вбити клин поміж російських і китайських комуністів та заявив, що „без уваги на те, що станеться, братерські совєтський і китайський народи стоятимуть пліч-о-пліч у кожній хуртовині, яка вибухла б на світовій арені".

Араби проти збройної сили НАТО на Кипрі

Бейрут. — Арабські держави заявились проти американсько - британського пляну щодо вислання на Кипр експедиційного корпусу в 10.000 вояків з кількох членських держав Атлантійського Союзу, між ними й Америки. Хоч за тим американсько-британським пляном американських вояків було б там не більше 1.200 - 1.500, цей корпус мав би залишатись на Кипрі не довше, як три місяці і його виключне завдання було б зберігати спокій на Кипрі та внеможливити відновлення боїв між тамошніми греками й турками, які штовхнули б Грецію і Туреччину у війну з величезною шкодою для цілого НАТО, то все ж арабська преса вдарила на сполох, що те військо на Кипрі призначене для оборони Ізраїлю проти арабів! Зокрема, арабська преса атакує З'єднені Держави за промову заступника державного секретаря для політичних справ Алексіса Джансона з 20 січня ц. р., в якій Джансон зазначив, що З'єднені Держави не були б байдужні, як би на Середньому Сході будь-котра сторона допустилась збройної агресії противсого сусіда.

Американські спортовці завели надії на Олімпійських Ігрищах

Інсбрук, 3 лютого. — Після шести днів змагань Зимових Олімпійських Ігрищ репрезентанти ЗДА здобули лише дві медалі, одну срібну й одну бронзову. В обох випадках здобула медалю молода 21-річна студентка ореґонського університету Джін Соберт, займаючи друге і третє місце в двох крутобігах на лещетах. Завели в надіях лещетарі — чоловіки в стрибках та репрезентанти ЗДА у змаганнях штучної їзди на совгах. В дотеперішньому точкуванні змагуни Совєтського Союзу здобули разом 15 медаль, в тому 6 золотих, 5 срібних і 4 бронзові. Сензацією Ігрищ є совєтська совгарка Лідія Скоблікова, яка сама здобула чотири золоті медалі у чотирьох конкуренціях швидкої їзди. В двох конкуренціях крутобігу жінок небувалим осягом вважають перемоги двох сестер Ґочел з Франції, які здобули по одній золотій і одній срібній медалі. Завдяки їм Франція стоїть на другому місці в числі здобутих медаль, маючи досі три золоті і три срібні медалі. На дальших місцях є Фінляндія (3 золоті, 1 срібна, 1 бронзова), Норвеґія (1 золота, 3 срібні, 1 бронзова), та Австрія (1 золота, 2 срібні, 1 бронзова). В гаківці дружина ЗДА після програної із СССР здобула перемогу 8:0 над Німеччиною, але знову в зустрічі зі Швецією зазнала поразки 4:7. Непереможені досі Канада і СССР ведуть в показнику гор восьми країн перед Чехо-Словаччиною і Швецією. ЗДА стоять тепер на п'ятому місці.

У СВІТІ

● **„Дейлі Геральд"**, щоденний орган британської Партії Праці, який має за собою 53 роки існування і мав в останньому часі 1.300.000 накладу, втратив в останньому році 2.240.000 дол. внаслідку браку високоплатних оголошень і перестає існувати. На його місці буде появлятися новий щоденник „Ді Сан" (Сонце), вже не як соціялістичний, а незалежний популярний часопис.

● **У Варшаві** комуно-китайський амбасадор Ванґ Пінґ-нан і американський амбасадор Джон М. Кебот перевели в минулу середу півторигодинну розмову. Вона була — почавши від 1955 року — кількасотною з черги. Без уваги на витрачування в пусте часу на такі розмови, обидві сторони підтримують їх, бо це єдиний дипломатичний контакт, що його мають ЗДА й Комуністичний Китай. Наступну таку розмову визначено на 8 квітня.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Україна й Куба

На перший погляд зіставлення назв Україна й Куба могло б здаватися недоречним, бо що ж, мовляв, може лучити сьогоднішню Україну з далеким кубинським островом. Згадувана інколи в пресі приявність українців у совєтських військових з'єднаннях на Кубі не дає підстав пов'язувати під сучасну пору обидві ці країни.

Проте, у вироблених на далеку мету плянах московського Кремлю створити з Куби совєтську базу під самим боком З'єднаних Держав Америки, військовий пляцдарм для підривної і збройної агресії супроти ЗДА й інших країн Середньої і Південної Америки Україні призначено важливу ролю. Окремі, відірвані повідомлення про „співпрацю" між Кубою й УССР в різних ділянках появляються час від часу в совєтських газетах.

Існуючі між ними „зв'язки" не обмежуються тільки участю українців у совєтських військових з'єднаннях на Кубі. Дуже широкою була участь українських фахівців і спеціялістів у господарському охопленні Куби. Так, наприклад, з совєтської преси відомо, що в 1961-му році група працівників Держпляну УССР допомагала складати перспективний плян розвитку кубинської економіки і культури, що в 1962-му році на Кубі працювало, крім інших спеціялістів, 34 українських інженери - машинобудівельники, що в 1963-му році „допомагали Кубі" численні українські спеціялісти машинобудування, обробки металів, економісти, конструктори, технологи, геологи та інші. Свій досвід передавали кубинцям навіть українські рибалки з Одеси і Керчі на совєтських риболовних кораблях на Карібському морі.

Крім індустрійних фахівців, працюють безпосередньо на Кубі десятки українських сільськогосподарських фахівців: аґрономів, зоотехніків, механіків, консультантів. Водночас із цим широко розгорнено на Україні допомогу для Куби у фаховому вишколюванні кубинської молоді на фахівців з різних ділянок господарства. Кубинські юнаки і юначки навчаються в багатьох високих школах УССР. В 1962-му році спеціялізувалися в різних виробничих фахах 166 кубинських робітників. Зокрема багато кубинців вишколювалося в ділянці електроенерґетики, щоб працювати в кубинських індустрійних підприємствах і державних мастках та сільських кооперативах. Ще ширше поставлена справа підготови сільськогосподарських робітників. У 1961-му році прибуло на Україну для вишколу в організації праці в сільському господарстві і в механізаторській справі 400 молодих кубинців. У 1962-63 рр. в різних сільськогосподарських технікумах України навчалося 648 кубинських практикантів. Всі вони переходять при цьому і відповідну комуністичну інфільтрацію.

Уся ця „допомога" для Куби доповнюється ще й безупинним потоком індустрійного та сільськогосподарського приладдя і машин, що їх везуть кораблями й літаками з України на Кубу. Замовлення кубинського режиму виконує понад 120 фабрик України. З Києва експортують на Кубу фабричні верстати й екскаватори, із Запоріжжя — металевий лист і трансформатори, з Донеччини — металюрґійне устаткування й свердлові верстати, з Харкова — електричні мостові крани, з інших областей — сільськогосподарські машини, устаткування для підприємств, хемікати, медичне устаткування. Крім того чорноморські кораблі постачають на Кубу харчі, м'ясо, яйця, борошно, пшеницю, нафтопродукти, дерево й ін. Широко розгортається також „культурна виміна".

Україна примушена подавати всю цю допомогу Кубі з наказу Москви в той час, як українське населення гостро відчуває недостачу всіх тих благ, зокрема харчів і товарів щоденного вжитку, що їх вивозять для Куби для зміцнення „дружніх взаємин", а насправді для скріплення будованої там совєтської бази. Розміри подаваної Москвою „братньої допомоги" коштом українського народу були вже приводом до протестаційних виступів вантажних робітників по чорноморських портах і моряків чорноморської фльоти, обурених безоглядною експлуатацією України. Всі ці протести були криваво здушені, але вони свідчать про те, що українці не хочуть підтримувати працею своїх рук московської аґресії проти вільного світу.

Бойкот шкіл

На понеділок 3-го лютого муринські організації Ню Йорку проголосили демонстраційний бойкот народних шкіл на знак протесту проти шкільної системи у цьому місті, яка ніби не провела і не хоче провести повної расової інтеґрації шкіл. Організатори цього бойкотового руху хотіли втягнути в свою акцію до півмільйона дітей, у великій більшості муринів і порторіканців. Вони закликали також учителів приєднатися до цієї акції, щоб спаралізувати діяння великої більшости народних шкіл. А тому, що Ню Йорк — це ж метрополія світу, подія переступає межі льокальної хроніки.

У Ню Йорку кругло один мільйон дітей вчиться у міських народних школах. З-посеред них з початком цього року було 246 000 муринів і 177 540 порторіканців. Однак деякі фахівці твердять, що кольорових дітей у Ню Йорку більше, як білих. Шкільних будинків у Ню Йорку є 838, але не всі вони є самостійними школами. Лідери акції за повну інтеґрацію шкіл вказують на 165 так званих „ґеттоїстичних" шкіл, в яких є 90-100% муринських та порторіканських учнів і других кругло 100 цілком „білих" шкіл. Вони борються за проведення в життьову практику принципу, щоб усі школи на терені Ню Йорку були расово „збалянсовані", бо — мовляв — цілком білі або цілком кольорові школи є насправді виразниками расового сеґреґаціонізму. Шкільна Рада й велике число батьківських комітетів вказують на недоцільність штучного пересування дітей з найближчих до їх місця замешкання шкіл до шкіл віддалених в ім'я принципу „расового збалянсування". Звертається увагу, що в таких дільницях масового скупчення муринів, як Гарлем та Бедфорд-Стайвезан, самі мурини довго боролися за будування в тих дільницях шкіл виключно для „автохтонних" дітей. У тих дільницях білих мешканців майже немає, так само майже немає муринів у деяких дільницях Бронксу, Бруклину та Квінсу. Тому однорідний характер тих шкіл не є вислідом расово-сеґреґаційної політики Шкільної Ради, а є логічним відповідником характеру мешканців даних міських дільниць.

Боротьба муринських лідерів за риґористичне стосування принципу інтеґрації без уваги на характер даної дільниці й число білих чи кольорових учнів — цілком непотрібно вводить расову боротьбу в ряди дітей, що їх треба тримати від тієї боротьби осторонь. Муринські й порторіканські лідери мають рацію, коли борються за кращий вигляд, краще внутрішнє обладнання і побільшення шкільних заль, за підвищення навчального рівня у школах муринсько - порторіканських дільниць. Упривілеювання з цього погляду „білих" шкіл — це дійсно расова дискримінація, якої не повинно бути. Але бойкот усіх „ґеттоїстичних" шкіл під гаслом примусового расового збалянсування учнів — не причиниться до покращання расових відносин взагалі, а в шкільництві зокрема. Всім мешканцям Ню Йорку і його відвідувачам відомо, що де-як-де, але якраз тут не існує расових розбіжностей, відомих у південних стейтах. Бойкот шкіл штучно перещеплює „расовий клімат Півдня" до Ню Йорку — із шкодою для загального престижу цього міста, всієї Америки та дійсної рівности громадянських прав без уваги на расу, місце народження і віру.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ . . .

ВІДХІД ВОЖДЯ

II

Біля підніжжя сходів катедри св. Матея у Вашингтоні стояв малий хлопчина і віддавав військовий салют домовині . . .

Навколо був натовп, позаду нього були мати й родина, а далі королі й президенти. Але в ту хвилину, здавалося, існував тільки він, хлопчина, якому саме сьогодні сповнилося три роки, і домовина на гарматному ляфеті, вкрита державним прапором.

І здавалося, що в тому хлоп'ячому відрусі, не плянованому і не передбаченому, був спонтанно висловлений прощальний поклін нації і світу. Здавалося, що в цю хвилину похоронний обряд осягнув найбільш драматичну істину.

Малий хлопчина, очевидно, не розумів цього так, як не розумів багато з тих особливих подій, що у їх вирі він був в останніх днях. Оця труна стояла в Східній Кімнаті Білого Дому і його мати, дядьки, тітки та знайомі, всі в чорному, молилися біля неї. По боках стояли наструнко вояки у парадній уніформі. Вчора вполудне шість сіро-білих коней підвезли цей ляфет під фронтовий портик Білого Дому, де він стояв, притулившись до маминої руки. На цей ляфет поставили вояки труну, і її супроводив він у чорному авті до Капітолю.

Там, у ротонді, стояла вона посередині, оточена почесною військовою сторожею. А далі попід стінами, попід великими образами, скупчилися люди, свояки й чужі, і ці всі поважні панове з Конґресу, Найвищого Суду, з департаментів і амбасад, що не раз відвідували його батька. Вони промовляли, і відгомін їх слів дивно відбивався від стін і високої копули. Але хлопець нудився; оглянув червону оксамитову линву, що оточувала домовину, і почав досліджувати далі, та його взяли геть, до кімнати спікера. Там бавився, поки церемоніял відбувався в ротонді. Із стола взяв дві хоруговки: одну для себе, а другу для татка".

Потім удома не було вже звичайної зустрічі з батьком, ні забави під його президентським столом. Все було інакше, і вже залишиться інакше. Хлопчина спав, бо діти мусять спати й хочуть спати. Тож не знав він, що більше як чверть мільйона людей не спало, а чекало в черзі, яка простягнулась на шістнадцять бльоків, щоб дістатися в ротонду Капітолю, з мовчазним пієтизмом перейти побіля домовини і знову вийти в морозну, вітряну ніч.

Сьогодні малого хлопчину і його старшу сестричку повезла їх заплакана піклувальниця до катедри, і тут вони дожидали похоронного походу. Потім, у великій церкві, де багато свічок даремне намагалися пробити сутінки і де знову стояла ця труна посередині, він мусів чемно поводитися під час Богослужби, над якою панував неприємний, неначе кричучий, голос старенького кардинала з Бостону. І ось тепер, на сходах перед катедрою, коли вояки ще раз винесли труну і поставили на ляфет, він вирвався від матері, виступив уперед і віддав малою, дитячою рукою військову почесть.

За ним стояла його мати. Вже світ говорив: „Помер герой, — народилась героїня". Вже глибоке людське співчуття для неї неначе уступило місце ще глибшому почуттю подиву за її поставу. В одну мить, з висот щасливого усміху впала вона в безодню трагедії. Але хоч зник усміх з її лиця, не було на ньому сліз розпачу: бодай світ не міг їх бачити. Перша пані країни, що разом з чоловіком внесла стиль і чар молодости в найвищу позицію країни, тепер внесла в ці трагічні дні достойність, повагу і філософічну зрівноваженість, притаманну старшому, життьовим досвідом загартованому, вікові.

Не дала собі вирвати з рук останньої прислуги своєму чоловікові. Сама плянувала деталі похорону і надала йому стилю, повного символіки та сантименту. Це вона рішила йти сьогодні пішки в похоронному поході з Білого Дому до катедри св. Матея, даючи взір коронованим головам і президентам. Мала і ще матиме фізичну силу й психічну силу не заломитися ні на хвилину, поки йтиме похорон. Увечері могтиме ще прийняти, востаннє в Білому Домі, усіх цих королів і президентів; завтра особисто подякує всім працівникам Білого Дому, для яких досі була господинею, і тихо, скоро, без драматичних хвилювань, перепровадиться до дому приятелів у Джорджтавні. Не забуде ще й залишити букет червоних рож для своєї наступниці. Грала ролю „першої пані країни" далеко поза межами звичайного обов'язку.

Цілий світ з подивом слідкував за нею. Але в цій хвилині була вона неначе в тіні свого маленького сина, — салютуючого хлопчини . . .

Далі за нею, на сходах катедри, стояли королі і королеви, принци і принцеси, президенти і міністри. Приїхали вони із 92 країн світу з прощальним поклоном людині, що була президентом наймогутнішої країни. Учора зліталися вони великими джетами на летовище за Потомаком, тихо, без звичайних блискучих парад, з найменшим необхідним церемоніялом, що його вимагає дипломатичний протокол.

Сьогодні зібралися вони в Білому Домі — один з найбільших у модерній історії зборів коронованих голів і державних шефів — і вслід за першою дамою — тепер першою вдовою країни, виступили в піший похід. Уже склали свій офіційний поклін, пізніше, на Арлінґтонському кладовищі вони ще передефілюють попри могилу Джана Ф. Кеннеді. Але, здається, цей піший марш їх був чи не найбільшою даниною Покійному: здається, був він теж куртуазійною даниною його хоробрій дружині, за якою йшли. Може для не одного з них такий довгий — на пів милі — марш був незвичний фізично, може навіть у рідному краю був нижчий за королівську гідність, може для декого крив

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВИЛЮДНЮВАННЯ УКРАЇНИ ТРИВАЄ

За сталінських часів винищування людности України велося на велику скалю масовими засланнями, арештами, розстрілами і штучним голодом; до того ж люди самі масово втікали від переслідувань у центральну Азію, на Далекий Схід і т. д.

За часів Хрущова Україну вилюднюється через „переселювання". Воно ведеться майже від самого початку приходу до влади Хрущова і його винаходу „цілинних земель".

Переселення українців і родин проводиться цілий рік, влітку воно трохи зменшується, а зимовою порою значно збільшується. Його проводиться головно із західніх областей України, а далі з Вінницької, Хмельницької, Чернігівської та ін.

Про розміри і способи цього переселення довідуємося докладніше з оголошень, які подаються через радіо у поодиноких областях. Для прикладу подаємо деякі з цих оголошень:

„Відділ організованого набору робітників і переселення Закарпатського облвиконкому проводить набір в лісову промисловість в Архангельській області, а також у Комі і Карельській автономних республіках. Робітники забезпечуються безплатним проїздом, одноразовою грошовою допомогою, спецодягом та гуртожитком . . ."

„У Відділ організованого набору і переселення Волинського облвиконкому від трудящих области надходять запитання, куди можна поїхати на роботу. Роз'яснюємо, що у січні проводиться організований набір робітників у Свердловськвугілля, Артемшахтобуд, Кадіївпідземшахтобуд, у лісову промисловість: комбінат Вологдаліс, Устюгліс, Кареллісзаг, місто Петрозаводськ і Кареліс. Також провадиться відбір родин на переселення в Херсонську і Кримську області України та Казахстан . . ."

„Проводиться набір робітників на роботу в трести Печорлісосплав, Сисолаліс, Тудежліс, Лисичанськвугілля, Артемшахтобуд, Макіївбуд та Кокчетавбуд, а також переселення родин на зрошувані землі в Кримську та Херсонську області України і Джамбульську і Чімкентську області Казахської республіки".

„Відділ організованого набору робітників і переселення Чернігівського сільського облвиконкому проводить переселення родин у колгоспи і радгоспи Кримської та Херсонської областей та радгоспи Казахстану. Родини переселенців забезпечуються безплатним проїздом та перевезенням майна; їм дається житло в місцях поселення та безповоротна грошова допомога".

„Відділ організованого набору робітників і переселення Вінницького сільського облвиконкому проводить відбір родин на переселення в Кримську та Херсонську області України та до Казахстану. Для Кримської і Херсонської областей підбирається голови і працездатних членів родин, які мають будівельні професії, щоб взяли участь у будівництві жител для переселенців. Тим, хто поїде на будівництво, надається безплатний проїзд до місця праці і по одному карбованцю добових на час проїзду. На місці будівництва вони забезпечуються гуртожитком, доступною їдальнею та заробітком згідно з тарифом. Після закінчення будівництва переселенці одержують житлові будинки і перевозять родини за рахунок держави. Після трирічного проживання в будинку переселенці починають сплачувати 60-70% вартости його, розкладеної на 10 років, і стають власниками цього будинку. А також одержують ряд інших пільг і переваг".

„Відділ організованого набору робітників і переселення Львівського сільського облвиконкому у першому кварталі цього року проводить організований набір і від'їзд робітників на новобудови і промислові підприємства Луганської, Донецької, Кримської, Архангельської, Цілиноградської і Кокчетавської областей, Карельської автономної республіки, Азербайджанської республіки. По організованому набору робітників можна поїхати на будівельні роботи та у лісову промисловість. Від'їзд робітників кожної п'ятиденки. Термін укладання договору 1-2 роки. Для громадян, які уклали трудові договори, встановлено ряд пільг. Основні пільги такі: робітники одержують на підприємстві безповоротну грошову допомогу в розмірі 15-20 карбованців, добові на час перебування в дорозі по 1 карбованцю на добу, проїзд до місця роботи та безплатний, обладнаний гуртожиток. Вони можуть без відриву від виробництва набути виробничу спеціяльність . . ."

На додачу до всіх згаданих вгорі благ, які обіцяється переселенцям, робітникам, що їдуть працювати у лісовій промисловості, наприклад, дається право закупити 7 кубічних метрів деревини по державних цінах після вироблення 100 норм, а крім того колгоспи, які висилають таких робітників, мають право теж закупити певну кількість деревини по державних цінах. Немає сумніву, що колгоспи „помагають" усіма силами таних, щоб континґент робітниботу.

Але, крім „матеріяльного заінтересування" для переселенців, є ще й інші „примуси", які застосовуться до них, щоб континґент робітників, визначений для місцевих властей областю, був виконаний (континґент на область визначає республіка, а на республіку — Москва).

І так безперервним потоком „переселюються" українців у різні кутки СССР і, вирвані з рідного ґрунту, пропадають вони серед чужого моря. Тільки ті оголошення будуть колись слідом, по якому треба буде розшукувати, де вони пропали.

(абв.)

НА ВИХОВНІ ТЕМИ

„НА КОЛЕСАХ"

В Америці всі ми „на колесах". Правда, не так, як американці: порівнюючи мало українців живе в отих модерних циганських трейлерах, відносно мало наших людей також зривається з насидженого гнізда в тому чи іншому місті, в тій чи іншій фабриці, щоб шукати чогось кращого в іншому районі чи стейті. Належачи до нації хліборобів, українець, мабуть, найглибше вростає в ґрунт, на якому осів. Змінити місце праці, околицю, де живе кілька літ, хату, сусідів — це проблема для наших людей, особливо старшого віку. Мусить бути дуже поважна причина, щоб відірвати українця від того місця, де він працює, живе, відпочиває.

Та все ж молодші люди все більше й більше американізуються і в цьому відношенні, не беручи так близько до серця переїзд з місця на місце, з одного кінця країни в інший, шукаючи кращих умовин праці та життя взагалі. І здебільшого мають рацію — чому б ні, коли зміна - переїзд служить на краще?

Але в тім то й справа, що при тому ми не завжди беремо до уваги, крім праці, грошей, клімату, — шкільне навчання наших дітей. Дитина, відірвана від школи особливо ж в початкових роках навчання, та ще в середині навчального кварталу чи року, має труднощі не тільки в пристосуванні себе до нової програми в іншій школі, а й часто мусить чекати на новому місці поселення кінця того та початку нового кварталу, щоб вписатись до кляси. Все це неґативно впливає і на навчання дитини, і на її психічний стан, з чим ми не завжди достатньо рахуємось.

Інакше до цієї проблеми підходили наші батьки навіть в умовинах страшної совєтської дійсности. Розкуркулені, гнані, бездомні, з „вовчими білетами", чекаючи кожної хвилини арешту, вони все ж намагалися своїх дітей по можливості рідше відривати від школи бодай у середині навчального року. Згадуючи одного з багатьох таких батьків, і пишемо ці рядки.

Був 1937-ий, „єжовський" рік. Було ясно, що йому, тому батькові, не минути „єжових рукавиць". Радили добрі люди не засиджуватися на одйому місці — тікати бодай з шахти на шахту, з району в район. В такий спосіб, між іншим, деяким пощастило уникнути арешту в тих роках. Але він завжди говорив те саме:

— Так, тікати було б краще. Алеж — діти . . . школа . . . не хотілося зривати .

І не зірвав, згинувши в числі одних із перших жертв того проклятого року.

Так турбувались долею навчання своїх дітей наші батьки тоді, коли навіть програма шкільного навчання у всіх школах СССР була одна, спільна, і зміна школи не впливала аж так неґативно на успіхи учнів.

Тому й кажемо: перш, ніж сісти „на колеса" в Америці в пошуках кращої праці, грошей та інших вигод, варто двічі подумати про можливі наслідки для наших шкільних дітей. **Іван Овечко**

Д-р Лука Луців

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

(У сторіччя з дня народження письменниці)

(17)

Кобилянська попала навіть до великої „Історії Української РСР", виданої в Києві у 1958 році, де пишеться (ІІ том, стор. 475-ій), що „навколо неї групувалися прогресивні культурні сили Буковини" після першої світової війни, і вона „в своїй творчості завжди відстоювала інтереси трудящих та з великою увагою стежила за соціялістичним будівництвом в СРСР і раділа з успіхів Радянської України".

Очевидно, що все це явна вигадка, бо ж ми вже знаємо, як О. Кобилянська в 1936 році видавала свою повість „Апостол черні" у Львові і як вона туди ж плянувала вислати і свою повість про Гафійку та румунського графа, якої не вспіла через недугу написати.

О. Кобилянська заговорила найголосніше наприкінці 19-го віку і на початку 20-го. Її новелі „Природа", „Некультурна", „Valse melancolique" та повісті „Царівна", „Земля" і „В неділю рано зілля копала" разом із іншими творами створюють оріґінальну прикмету, якої не знайдемо в жадного іншого нашого письменника.

Це зрозуміла одною з перших Леся Українка, яка вперше запізналася з творчістю О. Кобилянської в 1891 році з рукопису повісти „Льорелай". Л. Українка писала, що Кобилянська обізнана з „кращими досягненнями німецької, англійської, французької, данської літератури", що „її писання не дилетанство, а справжня література". Л. Українка закликала українських критиків „не дорікати Кобилянській щодня німеччиною, не називати чужою, екзотичною квіткою, а признати за нею те почесне місце в нашій літературі, на яке вона цілком заслуговує".

О. Кобилянська була першою українською письменницею, що ввела в нашу літературу психологічну повість, у якій по-мистецьки вирішувала і справу жіночої емансипації.

О. Кобилянська сама признається, що „при Л. Українці вона заглянула глибше в акції розвою українізму, себто націоналізму, і пізнала більше українського світу й поглядів. Цей „український націоналізм" був їй потрібний, бож вона виховалася на західньо-европейських літературах. Знала вона й твори української літератури, читала і російських письменників, але про їх вплив на її творчість мусять писати совєтські літературознавці тільки тому, що їх зобов'язує засада: Москва всюди перша.

Авторка „Царівни" не перейнялася філософією Фр. Ніцше з її „надлюдиною", і Наталка Верковичівна хоче бути такою самою людиною, як всі інші, що не є сиротами. Наталка не протиставить себе „царівні", „мертвотному світові буржуазного суспільства", як про це пише Бабишкін. В Україні не можуть замовчувати творчости О. Кобилянської, але і не сміють подавати її в правдивій інтерпретації, тому, випускаючи в світ її „повне видання творів", додають до них такі вступи, які незгідні з творами письменниці.

Академік Степан Смаль-Стоцький в 1927 році у своїм рефераті на відзначуванні 40-річчя літературної праці О. Кобилянської в Чернівцях навів уривок із листа письменниці до себе, який є найкращою відповіддю всім тим, що фальшують погляди авторки „Апостола черні".

Акад. Степан Смаль-Стоцький говорив, що „в останніх роках О. Кобилянська працювала над більшою психологічною студією, про яку сама написала в письмі до мене, що „вона з жестом на будуче, де не лише сам націоналізм гратиме ролю в життю і культурному розвитку України, але де нарід повинен іти дальше здобувати Европу, цебто цивілізацію в своїй хаті, в своїй душі, творитиме свою власну українську культуру. Нам треба характерів, робітників завзяття, що беруться і за найпотрібнішу цеглу . . . для збудування своєї держави. Бо держава — це великий механізм, що потребує, крім мотора, ще й тисяч дрібних і найдрібніших помічників. І всі вони мусять відповідати вимогам такого механізму, щоб він став сильний проти зовнішнього і внутрішнього ворога, як деморалізація, брехня, вузькоглядність, зрада, матеріялізм і т. п."

Подібно пише О. Кобилянська про жінок: „Нам треба не ляльок, а героїнь, героїнь в хатнім господарстві, у вихованні дітей, героїнь, що могли б в данім разі своїм дітям і батьків заступити; героїнь, що, покинуті своїми чоловіками, держались би на п'єдесталі чистоти, моралі і знали би лиш одну ціль — не себе, не своє вибагливе „я", а свої „діти". Одним словом, це є ті герої, що їх авторка малювала в своїх творах, це Наталка Верковичівна, це Маня і Нестор Обринські, це „свобідні люди з розумом", як сказала Наталка.

Очевидно, що „на свобідну людину з розумом" немає місця тепер на Україні, і героїні Кобилянської не були б там щасливі хоч в такому обсязі, як Наталка й Маня. Та слава Ольги Кобилянської не меркне від того, що невірно про неї пишуть у поневоленій Україні, бо самі читачі вірно оцінять і її героїнь і її саму, як це зробив духово близький їй Олекса Стефанович у вірші з приводу 40-річчя літературної творчости Великої Буковинки 25 листопада 1927-го року:

Все вище легкою стопою
В простори світлої краси . . .
Уже далеко за тобою
Густі лишилися ліси . . .

Уже у млі твої смереки
І твої гори вже у млі . . .
О, як високо, як далеко
Ти вознеслася від землі!

Стопи вже служба не потрібна,
Бо крил розкинутих чета,
Широкошумная і срібна,
Тобі дорогу розгорта . . .

***

Стезя термиста і нерівна, —
Її тернам не видно меж . . .
Та, Духу світлого Царівна,
Неутомимо ти ідеш.

Сльоза від болю не заблима, —
Лише затиснуться уста . . .
Нечутним кроком за плечима —
Неодлучима Самота.

Чи на вершинах, чи в долинах, —
Де б не лягла стезя твоя, —
В душі — Краса і Україна,
Як двоєдиная зоря.

БІБЛІОГРАФІЯ

Ольга Кобилянська. Твори в трьох томах. Державне Видавництво Художньої Літератури. Київ, 1956. І-ий том — 590 ст., ІІ-ий том — 712 ст., ІІІ-ій том — 640 ст. Літературно-критичний нарис, упорядкування всіх трьох томів і примітки кандидата філологічних наук О. К. Вабишкіна (І-ий том, ст. 5-64). Матеріяли до другої частини „Землі" підготував старший науковий працівник музею О. Кобилянської Е. М. Панчук.

Історія української літератури. Том перший. Дожовтнева література. Видавництво Академії Наук Української РСР. Київ, 1954. Про О. Кобилянську написав на ст. 707-716 О. К. Бабишкін.

Ольга Кобилянська. Альманах у пам'ятку її сороклітньої письменницької діяльности (1887-1927). Зладив д-р Лев Когут. Накладом Ювілейного Комітету в Чернівцях. Чернівці, 1928, ст. 314.

Ольга Кобилянська. Битва. Нарис. Українська Накладня, Київ—Ляйпціґ (1923), із переднім словом про літературну діяльність О. Кобилянської Василя Верниволі (В. Сімовича), ст. 3-16.

Луців Лука, д-р. Ольга Кобилянська і Ф. Ніцше. Літературно-Науковий Вістник, 1928, кн. IV (за квітень), ст. 335-345; і кн. V (за май), ст. 47-63; відбитка — Львів, 1928, ст. 32.

Л. Луців. Єнс Петер Якобсен. Літ.-Наук. Вістник. 1930, вересень, ст. 791-801; „Природа" О. Кобилянської, там же, жовтень, ст. 890-845; О. Кобилянська і Є. П. Якобсен, там же, грудень, ст. 1078-1094.

Л. Луців. Найкраща повість О. Кобилянської. Недільне видання „Свободи", ч. 11 (120), Рік 1952, з 11-го жовтня.

О. Кобилянська. Твори в п'яти томах. Державне Видавництво Художньої Літератури. Том перший — 1962, ст. 492. Вступна стаття М. П. Комишанченка; том п'ятий, Київ — 1963, ст. 768, упорядкування, підготовка текстів та примітки кандидата філологічних наук Федора Погребенника.

Михайло Рудницький. Ольга Кобилянська. (До 20-річчя з дня смерти). „Вітчизна", літер. художній та громадсько-політичний журнал Спілки Письменників України, Київ, 1962, березень, кн. 3, ст. 169-178.

Стефанія Гладка-Бубнюк. Дорогоцінні спомини (У століття народин О. Кобилянської), „Жіночий Світ", Вінніпеґ, 1963, листопад — грудень, ст. 6 і 11.

(Кінець)

ВПЛИВИ ГАЗЕТИ „СВОБОДИ" НА УКРАЇНІ

(Репортаж із відзначення 70-річчя „Свободи" в Дітройті)

З причин, незалежних від Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Мишиґенського Стейту й частини південної провінції Онтаріо в Канаді сталося так, що запляновано-го на 27-го жовтня 1963 року з нагоди 70-річчя „Свободи" величавого концерту не відбулось, зате відбулось віче, на яке прибули й виголосили свої доповіді головний редактор „Свободи" п. А. Драган та батько й син — Степан і Мирон Куропасі. Останні обидва відомі громадські діячі недавно повернулися зі своєї подорожі з України.

Віче відкрив п. Володимир Дідик, голова Окружного Комітету, своїм добре підготованим вступним словом і попросив до переведення цього віча відомого громадського діяча в Дітройті, голову УКК, Бажанського. Перебираючи керму, п. Бажанський прочитав протестаційну резолюцію проти газети „Вашингтон Пост", яка започаткувала своїми пашквілями кампанію проти побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. Резолюцію схвалено одноголосно. Після того ред. Бажанський прочитав листа, що наспів від Головної Екзекутиви УКК в справі видання поштової марки на честь Т. Шевченка. Зміст цього листа був прийнятий довготривалими оплесками. Закінчивши це, ред. Бажанський попросив до президіяльного стола трьох прелеґентів — ред. А. Драгана, Степана та Мирона Куропасів і секретарів — Волод. Гірняка й А. Триша.

Першим до слова був запрошений ред. А. Драган. Свою промову почав він доброю згадкою про довголітнього редактора „Свободи" св. п. д-ра Луку Мишугу. Якщо б д-р Мишуга не створив „філософії двох батьківщин", Америки й України, то напевно не було б нам удалось зробити для нашого народу всього того, що ми досі зробили на цій землі. Зацікавлення Америки нашою українською проблемою дуже важливе, але на все приходить відповідний час. Теперішня міжнародна коньюктура відсуває нашу проблему, а бере під розгляд такі, які починають тиснути гострим ножем у спину Америки й загрожують вільному та спокійному життю її народу. Саме тому не потрібно передчасно докоряти Америці та всьому вільному світові, що саме тепер вони не інтересуються нею. Самим нам треба пам'ятати, що ніхто в Америці не заборонює нам інтересуватися нашою проблемою, навіть і тоді, як ви вибираєте громадянські папери й присягаєте їй вашу вірність, бо ця ваша присяга не зобов'язує вас вирікатися вашої любови й праці для України.

Промову ред. А. Драгана можна сконденсувати до такого його твердження: Ніхто не зобов'язує нас робити зла для України навіть і тоді, коли ми вже стали повними громадянами Америки! Ми є і будемо такими, якими самі себе представляємо в цьому світі. Ситуація наша дуже складна, але не безвихідна. Отже, як ми виходимо з неї в „Свободі"? Перше: в „Свободі" ми маємо до України такий виразний принцип: так довго, як ворог її окупує, будемо боротися проти нього. Ніякого компромісу з нашим ворогом! Порядків і режиму для України ніхто немає права їй накидати, бо це справа її народу. Політична еміґрація не може накидати нашому народові на його землях думок, якої тактики йому вживати в боротьбі з окупантом за свою й України волю, бо краще за нього ніхто цього не знає. Про Україну треба голосити завсіди лише правду і ніколи не робити винним її народу за теперішній рабовласницький режим, але обвинувачувати в цьому тих, які є на послухах Москви та допомагають їй по-рабському задержати той режим. Давати кредит народним масам за його видержливість у боротьбі з наїзниками за права своєї мови, культури й традиції, бо все те, що наш народ має, не прийшло йому з ласки Москви, але здобув він великою ціною багатьох мільйонів кращих своїх синів і дочок. Якщо так будемо писати, говорити й робити, то цим виконаємо нашу добру й корисну місію в цьому вільному світі, та скріпимо на дусі наш народ у його невпинній боротьбі за кращу долю й волю.

Другим до слова був покликаний інж. С. Куропась, перший заступник гол. предсідника УНСоюзу. Він говорив про те, чи має 70-річна „Свобода" впливи на думання нашого народу на його рідних землях. Та заки прийшов до своєї теми, то спершу вияснив, чому саме їздив він разом із своїм сином на Україну. Бо, як говорив він, „дехто після нашого виїзду квестіонував та пояснював по-своєму нашу подорож... Ба що більше, були й такі, які після нашого виїзду проголошували нас обох зрадниками свого народу, не знаючи наших дійсних цілей"...

„Чого мій син поїхав, — сказав інж. Куропась, — він напевно сам вам розповість, а я скажу, чого я їздив. Отже, їздив я тому, що хотів побачити на власні очі, яким життям живе тепер наш народ на тій Україні, яку залишив я 35 років... Більше як два роки очікував я на дозвіл виїзду і вже був перестав вірити, що його колинебудь одержу. Коли ж одержав, то почав вагатися: їхати чи не їхати, бо почав підозрівати, як і чому сталось так, що мені цей дозвіл видали. Фірма, що організувала нашу збірну поїздку, а також і мій син, розвіяли моє підозріння, і я набрав відваги таки поїхати на ту Україну, за яку колись воював, готовий віддати моє ще тоді юне життя. Чи осягнув я мою ціль, їдучи на Україну? Я скажу, що так! Бо хоч і не бачив я, в яких хатах живе моя рідня й чим вона живиться, мені вистачає того, що побачив я її тоді, коли приїхала вона на мій рахунок до Львова, щоб побачити нас обох. Їхні худі й перестрашені обличчя, передчасна старість промовляли до нас дуже голосною мовою... Дивлячись на них, ми вже не мусіли розпитувати, як їм живеться. Не мусіли питатись, як живеться нашому народові, бо, побачивши їх, побачили все наше село, всю нашу простору Україну".

Тепер ви можете запитати мене, — продовжував далі інж. Куропась, — чи є Україна, чи її немає. На це питання я не можу дати вам іншої відповіді, лише таку: земля є і нарад є, але влади української немає... Наш народ далі бореться в таких обставинах і спроможностях, на які дозволяють йому зумлені часи. Волі на Україні ніхто з наших людей не має, мають лише ті, що панують. „Голосу Америки ніхто не чує, бо влада заглушує його якимись спеціяльними апаратами. Туристів не впускають до сіл. Якщо хочете побачити рідню, то мусите на свій кошт спровадити її до себе з села. Більшість наших церков позамикані. Ті, які є відкриті, на услугах держави, як і колись були за московських царів. Багато людей не ходить до тих церков лише тому, що вони „не наші", а також бояться переслідувань. Вночі не арештують, але роблять це вдень. Режим дуже неґативно впливає на психіку людей. Кожний боїться навіть своєї тіні, самого себе. Мова їхня стала якоюсь чудною: ніби наша й не наша! У цій розговірній мові повно московського сміття. І це не лише у міських мешканців, але й у тих, що приїхали з колгоспних сіл нас зустрічати. Коли ми купались у Дніпрі, то було дуже трудно довідатись, хто українець. Така то тепер столиця України!...

В Києві мали ми нагоду стрінутись та розмовляти з представниками уряду, а також з мистцями і від них довідались, які то впливи має наша американська газета „Свобода" на думання наших людей, що живуть на Україні. Для приклуду: вони запитували нас, чому „Свобода" не пише нічого доброго про те, що вони будують Україну, що щось таки для неї роблять, але пише все якось так, що вони змушені відповідати „Свободі" в своїх газетах, щоб вона не лаялась на них, бо „такої України, як її хоче бачити американська „Свобода", ми не можемо тут будувати, бо часи Мазепи, Петлюри й Коновальця вже минулися"... Підсумовуючи все те, що вони нам висказали, виходить ясно, що писане на сторінках „Свободи" слово має великі впливи на думання наших людей через їхню пресу, яка змушена відповідати „Свободі" так, як подиктує їй з Москви „старший брат"...

Третім доповідачем був професор Мирон Куропась. Як на уродженого в Америці юнака, володіє він добре українською мовою. Зовсім не повторював він того, що вже висказав його батько. Україну він уперше побачив. Його інтересувала молодь, а спеціяльно та, яка готується перебирати в майбутньому провід господарського й культурного життя в країні. Стрічав він цю молодь у Львові й Києві. Схарактеризував її так: Розговірна її мова поза домом — московська. Коли ж він заговорив до них по-українськи, то відповідали вони йому також по-українськи. На його запит, чому розмовляють вони між собою московською мовою, відповідали запитом: „Хіба ж в Америці українська молодь не розмовляє між собою по-англійськи?" Його відповідь: так, але вони живуть в Америці, а ви в Україні!.. Якщо я стрінув би був у Москві, то такого питання напевно не був би вам завдавав. Такої відповіді вони не сподівалися, але далі на цю тему не мали відваги розмовляти. З того поробив він заключення, що свобідно на жадні теми вони не можуть розмовляти. Всі вони мають зафіксовані й утерті питання та відповіді, але помимо того мають подібні бажання й вимоги, що має їх молодь американська: усі хочуть мати кращу будучність і саме тому пристосовуються до такого життя й режиму, який там тепер є. Спосіб американського життя всі вони люблять, від малого до старого. Їхні очі та рухи виразно промовляють до вас, що вони інакше думають, як висловлюються. Україну люблять, навіть і таку, якою вона тепер є. Дуже обурюються, якщо ви не висловлюєтесь про неї добрим словом! Іншими словами: усі вони дорожать нею в своїх молодечих серцях і душах та стараються переконати вас, що колись буде на Україні так добре, як тепер в Америці!...

У Москві стрічав д-р Куропась американських кореспондентів і в розмовах з ними довідався, що вони не мають змоги писати того, що хотіли б. Усі матеріяли одержують готовими з московського бюра інформацій.

Кінцеві його заключення: Можемо тут, на цій землі в Америці, зробити дві речі: перша й основна — поробити всі наші старання й зусилля, щоб переконати політичний американський світ, що Україна не є Росія, бо таке бажання є українського народу на Україні. Друга — підшукувати молоді й здібні сили серед нашої студіюючої молоді та заохочувати й допомагати їй фінансово студіювати журналістику в найкращих американських університетах. Безперечно, що це триватиме певний період часу, але результати будуть відмінними. Пам'ятаймо, що наша молодь виростає, ходить до шкіл і студіює з молоддю американською, яка вже в скорому часі перейматиме все життя під свою керму. Будуть перебирати його й наші тепер студіюючі молоді люди. Отже, спільна їх мова буде для них близькою і вирозумілою. Шляхи до порозуміння не будуть для них забарикадовані так, як є вони тепер, бо пляново вихована наша молодь зуміє їх відсунути.

До заключного слова попросив ред. Бажанський п. А. Драгана, який закінчив його словами: „Пам'ятаймо, що в нашій праці мусимо бути принципові й усе писати та робити з доказами, бо в Америці ніхто не бере до уваги чогось іншого"...

На закінчення було кілька питань до інж. С. Куропася, який підповів на них, а відтак заявив: „Уряд України, такий, як він тепер є, не може робити нічого без Москви. Треба вміти нам розрізняти нашу працю в Америці від праці наших людей в Україні, бо не все те, що ми бажали б собі, вони зможуть там виконати. У кожній нашій громаді на цьому вільному континенті мобілізуймо всі наші сили до поборювання не себе самих, але того лиха, яке навістило наш народ на рідних землях, а тепер починає заглядати через вікно й до наших домів на континенті Північної Америки".

Ред. Бажанський подякував прелеґентам і попросив п. В. Дідика закрити цей незабутній історичний день нашої амириканської „Свободи", яка закінчила свій 70-ий рік трудолюбивої праці для свого народу в Америці, Канаді й Україні. Кінцевим, теплим словом п. В. Дідика закінчилося це віче.

Воґік.

Курс історії України на Університеті в Акроні буде продовжуватися

Як нас повідомляють, курс історії України, що його розпочав д-р Теодор Мацьків, професор акронського університету, в осінньому семестрі 1963 р., буде продовжуватися у весняному семестрі 1964 р. на університеті в Акроні. В осінньому семестрі було вписалося на цей курс 16 студентів, які доволі правильно відвідували виклади, що відносилися до княжої та литовсько - польської доби. У весняному семестрі д-р Мацьків буде викладати козацьку добу, та найновіші часи з історії України. Виклади почнуться в четвер 6-го лютого в 7-ій год. вечора в „Кольбе Голл," заля ч. 218. Оплата за семестер виносить $14. — Реєструватися можна до 6-го лютого включно. Записатися на цей курс історії України може кожний без різниці на вік чи освіту.

Звертається увагу українського громадянства в Акроні, а зокрема Клівленду, що втримання цього курсу історії України на місцевому американському університеті, — це не тільки добра нагода поширити своє знання і світогляд, але це передовсім справа нашого престижу. Зорганізування такого курсу не є легко, і тому була б шкода, коли б проґайновано цю нагоду. Особливо батьки доростаючої молоді, яка не має можливости ні в гайскулах ні на університеті студіювати українську історію, повинні подбати, щоб їх діти записалися на цей курс, щоб і вони знали „звідки вони і чиї вони діти".

ВІДХІД ВОЖДЯ

(Закінчення із стор. 2-ої)

небезпеку... Ось напевно так було з де Голем: прийшла вістка до Білого Дому, що на нього готується замах. Місис Кеннеді переказала йому свою стурбованість і просила, щоб їхав автом. Але він подякував і заявив, що тут рішення мусить бути його власне. Очевидно, засоби безпеки були доведені до висот, яких не знав Вашингтон; та й не знав ще Вашингтон стільки індивідуальних небезпек, зібраних в одну громаду.

Справді, дивну творили вони картину — якогось покореного масстату — коли так маршували услід за місис Кеннеді і новим президентом. Було враження звичайної, не зорганізованої людської громади, без тої гідности, що її дає відокремленість від натовпу. І було враження якогось поспіху, неначе намагання наздогнати щось, що здавалося не личило цим королівським масштатам і ексцеленціям.

Імператор, король і королева починали похід від лівого крила: „Лев Абесінії", невеликий, чорний, в чорному мундирі з медалями, Гайле Селясіє, ще менший видавався біля стрункого Бодуена, короля Бельгії; королева Греції, Фредерика, давня симпатія американців, ішла поруч, а далі над усім домінував де Голь, у генеральському однострої без відзнак; біля нього ступав президент Німеччини і далі — тринадцять членів королівських родів, шістнадцять президентів, решта прем'єри, міністри...

Тепер, після Богослужби, стояли вони на тлі темного нутра церкви в блиску сонця і в блиску своєї титулярної та політичної могутности. Але в цю хвилину, блиск володарів світу зайшов у тінь малого хлопчини, що віддавав військову почесть труні під прапором...

Малий хлопець знав, що має віддати почесть прапорові, бо так учив його батько; він відчував, що щось особливо велике, потрясаюче діялося навколо і що якийсь особливий скарб крився під прапором. Але він не розумів ні істоти смерти, ні історичної чи людської трагедії, що сталася і далі відігравалася на його очах. Але чи оці люди, ці королі й президенти, цей великий світ розумів їх краще, як він? Може цей світ знав фати, може шукав зрозуміння, але чи справді розумів?

Кажуть, що коли новий господар Білого Дому уперше сів за президентський стіл, написав він два листи: до маленького Джана і його сестрички Кароліни. У цих листах, що тепер ще запечатані, він — кажуть — намагався розказати цим дітям про смерть їх батька — президента ЗДА, про її людську сторінку, її причини й історичне значення. Коли цей малий хлопчина розумітиме писане слово, йому дадуть прочитати цього листа. Але чи буде в нього доволі людського розуміння, щоб збагнути не тільки писані слова, але й філософічну істоту цієї трагедії його батька? Може до того часу історики й політики знайдуть нові факти, нові пов'язання подій і може прийдуть з новими авсенс — смерти Президента. А ле чи справді збагнуть історичний сенс — чи взагалі сенс — смерти Президента. А може відповідь залишиться назавжди в простому ствердженні самого Джана Ф. Кеннеді: „Це небезпечний і незрозумілий світ, в якому ми живемо".

(юст)

Український Літературно-Мистецький Клюб

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 7 лютого ц. р. відбудеться в приміщенні Клюбу вечір спогадів, пов'язаних з святкуваннями Шевченківських роковин у минулому. Виступлять із своїми спогадами: О. Кобець, М. Аркас і Л. Полтава. Початок о год. 8-ій веч.

● Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант знаходиться тепер у подорожі по африканських країнах. Він має відвідати Марокко, Конго, Альжир, Тунісію, Лібію, Гвінею, Гану, Нігерію і Етіопію та вернутися до Ню Йорку 20 лютого ц. р.

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що 23-го січня 1964 року упокоївся в Бозі в Бофало, Н. Й., на 83-му році життя

бл. п.

МИХАЙЛО ЗАНЬКІВ

учасник Визвольних Змагань, кол. суддя і адвокат в Західній Україні.

Похорон відбувся 27-го січня 1964 р. в Бофало.

Горем прибиті:

дружина МАРІЯ
сини: ВОЛОДИМИР з дружиною МАРГАРИТОЮ
ЯРОСЛАВ з дружиною АННОЮ
МИРОСЛАВ
внук ІГОР

УКЛІННА ПАСТИРСЬКА ПОДЯКА

З волі Всевишнього Творця на 70-му році свого трудолюбивого й відданого для Рідної УАПЦеркви і України життя, ідучи на Храмове Свято Покрови у Філядельфії 19-го жовтня 1963 року, в трамваї, впала трупом — заслужена патріотка ПАНІ-МАТКА

МАРИНА ДАНИЛЕНКО

з роду ЗАВГОРОДНЯ.

Така несподівана й блискавична смерть мого найдорожчого сопутника життя, вибила мене з колії земного руху, окутала безпросвітньою журбою і безнадією. Але скоро простягли мені руку душевної помочі наші ближчі, а найперший серед них був Первоієрарх нашої Рідної Церкви в ЗДА — Митрополит ЮАН і його околишнє Духовенство, парафіяльні, Культурно-Національні Організації і побожний народ. А найближчі слобожани з Рідної Землі, допомогли організувати і перевести величний, Митрополичий Похорон у Філядельфійській столиці в днях 21-22 жовтня м. р.

Уклінно дякую В. Преосвященнішому Первоієрарху УАП в ЗДА Митрополитові ЮАНУ (Теодоровичу), В. Преосвященнішому Архиєпископу МСТИСЛАВУ, що возглавили Жалібні Похорони. Як також сердечно дякую духовним колеґам на ниві Христовій — протопресвітерам: о. Іванові Савчукові, о. Филимонові Кульчицькому, пресвітерам: о. Мих. Кудановичу, о. Мих. Борисенко, о. Віталію Коваленко, архидияконові о. Серафимовичу, дяко-диригентові Петрові Куриленкові та всім хористам із трьох церков. Зосібна зворушливо дякую за глибокозмістовні проповіді: Митрополитові ЮАНОВІ на Панахиді, о. Мих. Кудановичеві на Заупокійній Літургії, Архиєпископові МСТИСЛАВОВІ на Парастасі, коло могили в Бавнд Бруку та на Поминальній Трапезі.

Від щирого серця дякую нашим вірним патріотам, що громадно наповнили храм св. Покрови вечером 21 жовтня на похороні, ізрадно прибули 22 жовтня на Заупокійну Літургію та взяли участь у проводах Небіжчиці Пані-Матки Марини до місця вічного спочинку в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Як також підношу свою сердечну вдячність за зложені на труну вінки й вазони квітів від: Парафіяльної Ради й Сестрицтва з Алентавну, Культурно-Просвітньої Референтури св. Покрови — проф. А. І. Майопла, голови Прихильників Державного Центру УНР у Філядельфії — проф. П. Г. Чупруна, від Слобожанського Землятства родин: Павла Місіка, Івана Федорки, Івана Кравченка; від Землятства з Канади — Петра Коцюла, Української Громади у Філядельфії — Євгена Громича та багатьох інших, що положили квіти й не згадали своїх імен.

Неймовно дякую своїм сопастирям-духовним, що в ці дні, возносили свої молитви за страдницьку душу Пані-Матки Марини — дорогим: о. о. І. Савчукові, М. Кудановичу, М. Борисенко, П. Стельмахові, архимандритові П. Опаренкові, о. І. Чумакові, о. В. Левицькому, Олександрові Биковцю, архидиякону о. Серафимовичу. Рівнож всім пан-отцям, що переслали свої співчуття жалю: родині близького земляка митрофорному протоєрею Олександрові Явтушенкові за квіти на „Веселку", родині митрата Миколи Лящука, родині отця Володимира Левицького з Філядельфії та громадянам: проф. проф.: П. Чупрунові, П. Шинкареві, Ів. Гущі, Ол. Сенько, П. Дубрівному, Софії Дорошенко, Вол. Міяковському, В. Приходько, Ол. Воропаю, В. Дубровському, К. Туптію, кобзареві Вас. Ємцю; інженерам: С. Чалишеву, І. Піддубному; церковнику — В. Василевському, видатним людям, що потрудилися для Української Еміґраційної Громади: А. Яриненкові, Н. Бабичеві, Д. Паламаренкові, І. Пушкарю, В. Носенкові, О. Петрученкові, К. Туринській, В. Стародубу, М. Алдохину, проф. Ол. Бондарівському і Семену Зінченкові в Англії, проф. Ол. Приступенко-Бурлуцькому, журналістові А. Гудзовському, редакторові А. Глініну з Німеччини, генералу Армії УНР Йосипові Мандзенкові, старшинам: М. Стратієнкові, М. Сурженкові, Д. Линаренкові, погребникові Іванові Гасюк — за взірцеве переведення похоронного процесу. Пребагато вдячний за прощальні слова на трапезі в Бавнд Бруку, на трапезі в Аллентавні, на Поминальній Панахиді і Жалібній Академії 1-го грудня в Аллентавні.

Уклінно дякую всім близьким і далеким, що перебувають на різних континентах Українського Розселення, що відгукнулися на моє велике горе, як також за зложені пожертви на Церкву-Пам'ятник в Бавнд Бруку в сумі 125 долярів, та на пам'ятник Пані-Матки Марині — зібрано в Аллентавні $55.00.

Нехай же Милосердний Господь нагородить вас усіх добрих, смиренних і однодумних своїми земними й небесними щедротами!

Тяжким горем прибитий митрофорний протоєрей

о. К. ДАНИЛЕНКО-ДАНИЛЕВСЬКИЙ

Я люблю свою церкву...

Наші вірні, надсилаючи свої пожертви на будову нової катедри у Філядельфії, долучують звичайно дописку, в якій потають мотиви, що спонукали їх скласти таку чи іншу пожертву. Нам тяжко було б при кожному вимінованні у пресі жертводавців передавати зміст тих дописок, бо вони зайняли б собою багато місця. Згадуючи про деякі з них, хочемо відмітити, що в нас ще є багато добрих і жертвенних людей, які цінять Божий храм, як місце молитви, як джерело Божих ласк, які спливають на вірних під час слухання Божественної Літургії, через приймання Св. Тайн, як місця, де кожного дня відновлюється Безкровна Жертва Божественного Спасителя. Це спонукує їх до жертвенности в тому переконанні, що навіть найбільша жертва, складена на Божий храм, не дорівнює тим ласкам, які в тому Божому храмі спливають на вірних.

Жертводавець з Міннеаполісу у своїй дописці пише: „Сама я не багата. Маю ще великі довги, бо недавно прибула до Америки. Та не можу відказатись від тої важливої справи, якою є будова катедри, далеко від нашого Рідного краю, бо я люблю свою Церкву... Прийміть, заради отих $50 та помоліться за моїх родичів, що померли п'ять років тому у Старому Краю.

З повищих кількох сердечних слів, у додатку до пожертви на будову катедри бачимо, що любов до своєї Церкви уміє переборити найбільші труднощі. І саме цій любові наших добрих вірних ми завдячуємо те, що далеко від Рідного Краю ми побудували стільки гарних церков, парафіяльних шкіл та інших установ. Цій любові ми завдячуємо те, що і далі наплинають пожертви на будову катедри.

Понижче бажаємо помістити дальший список жертводавців, яким складаємо нашу щиру подяку.

В останньому часі через парафіяльні уряди вплинули пожертви від таких жертводавців:

З парафії Успення Пресв. Богородиці в Вейон, Н. Дж.: Іван і Анна Матевс $26; Ольга Маршалік $20. По $10: Іван і Анна Лабай, Вилліям Катриняк, Зигмунд і Анна Прибильські, Френк Рузецкі, Юрій і Анна Томські, Дмитро і Пелагія Липові, Мирон Сірий та Іван і Анна Ванко. Степан Пугас $9; а Василь Білий і Йосипа Хомин по $8; Катерина Якубовська $7. По $6: Андрій Федорочко і Іван Робертс. По $5: Ник Тіш, Віктор Новицький, Вилиям Палимода, Сем Музика, Вероніка Катриняк, Букшований, Алекс Скрамко, Іван Башута, Домарецький, А. Голубець, Микола Макар, Анна Максимяк, Зенон і Маргарета Сірі, Ник Шишка, Маркіян Солонинка, Мирон і Катерина Солонинка, Мирон Трусевич, Родина Волошин і Родина Л. Залескі.

З парафії св. Володимира в Елізабет наспіли пожертви: Роман і Ірина Левицькі $130. По $65: Анна Катсуп, Мирон і Надія Пінковські та Волтер і Неиси Довжицькі. Богдан і Ярослава Голда $50; Юрій і Олена Лещак $45; Василь і Марія Мигалик $30; Мирослав і Богданна Мельничук $35; та Алексій і Дублянида і Андрій Смит по $25.

З парафії св. Володимира в Скрентон наспіли: Григорій Павлишин $250; Родина Сенько $200; Григорій Сировицький $150. По $60: Михайло Роздільський, Василь Романчо і Анна Гамадик. По $50: Теодор Миняк, Давид Василяняк, Марія Кусик, Юрій Марінчак та д-р Григорій Масляк. По $40: Микола Чомко, Павло Гуляка, Анна Гульчак, Михайло Макар, Дональд Марінчак і Анна Гамадик. По $35: Роберт Кариль, Петро Крупінський, Петро Кунда, Катерина Процик, Анна Процик і Марія Шиманська. По $30: Йосип Муска, Василь Гнус, Бруно Канескі, Волтер Супінскі і Степан Ярем. По $25: Петро Дудко, Микола Галущак, Мелания Ковальчик, Йосип Крамп, Вілліям Михайлів, Василь Нагурний, Волтер Райс, Юлія Стек, Іван Вознєй, Марія Гнатко.

Індивідуально склали свої пожертви: по $300 Всч. о. Микола Варанецький з Патстави, з приводу 50-ліття свого священства і Катерина Сепель з Дірборн. — $200 Анастазія Голочук і Родина з Ревлак. По $100: Школа св. Володимира в Кенсінгтон, Павлина Шовскі з Маямі, в пам'ять свого мужа Карла, Михайло Рапач з Ст. Джансвил, Михайло Данилів з Лорейн, Всч. о. Августин Молодовець (деклярував $1,000), Василь Прийма з Гемтремку і Анна Карпчук в пам'ять свого мужа Михайла (деклярувала $1,000). По $50: Нік Гавриляк з Питсбурга, Климентій Лукашов з Спрінгфілд, Василь Лукашов з Вест Честер, Теодор і Текля Костишин з Фултон, Петро Ількалович з Бруклину, Янтін Когут з Йонгставн, Катерина Денега з Бруклину, в пам'ять мужа Адама, Едвар Денега з Бруклину, Михайло Стефанишин з Ст. Пол, Іван Бойчесь з Бронкс, Петро Яріш з Рачестер, в пам'ять своїх батьків Андрія і Пелагії, Григорій і Анна Герета з Рачестер, Тадей і Марія Вацик з Джансон Сіті, Василь Татчин з Балтимор і Климентина Банах. По $25: Всч. о. Степан Маланяк з Феникивил, Іван Кравчишин з Шикаго, Дмитро і Анастазія Балата з Іст Шикаго, Степан і Анна Яремчук з Балтимор та Олена Захорчук з Балтимор. По $20: Олекса Сідляк з Балтимор і Степан Стрілецький з Акрон. По $10: Всч. о. Степан Готра, Вілмінґтон, Михайло Балата з Іст Шикаго, Павло і Бронислава Бабяк з Шикаго, Павлина Мальгальчак з Філядельфії, Данило Сокольський з Центик, Сем Шевера з Мт. Вернон і д-р Волтер Білецький з Грівіл.

Дальші пожертви просимо слати на адресу:
Archbishop's Chancery
815 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

Торонтський „Прометей" у дорозі до Шикаго й Дітройту

Рік 1964 є для чоловічого хору „Прометей" ювілейним роком, в якому для відзначення п'ятнадцятилітнього існування заплановано ряд концертів; з них два перші відбудуться в Шикаго (8-го лютого) й Дітройті (9-го лютого).

Дотеперішня діяльність торонтського заслуженого хору полягала в численних виступах у концертах поважнішого характеру, як також гостинних концертах в деяких більших українських осередках східньої Канади. Із замітніших виступів згадати тільки концерти в супроводі симфонічної оркестри під управою свого довголітнього диригента, бл. п. проф. Л. Туркевича, участь у репрезентативному міжнародному концерті на Всеканадійській Виставці та недавній виступ у рямках „Українського Тижня", виступи в телевізії й радіо тощо. Крім того члени і управа хору брали активну участь у влаштуванні концертів для приїжджих хорів, як: дітройтська „Трембіта", клівлендський „Дніпро", дітройтський ансамбль бандуристів, нюйорська „Думка", філядельфійський „Кобзар" і ін.

Хор „Прометей" розпоряджає повністю голосів, незвичайною заспіваністю та взірцевою дисципліною, що під умілою управою диригента Степана Гуміліовича виявляється в мистецькому виконанні пісень. Великим співочим і моральним надбанням „Прометея" є це й те, що диригент і члени хору зуміли приєднати собі молодших співаків, переважно студентів торонтського університету, які, не зважаючи на обмеженість часу радо приходять на проби хору. Члени хору „Прометей" виїжджають у концертове турне з надією, що українське громадянство в Америці належно оцінить працю ентузіястів і гідних репрезентантів хорового мистецтва з Торонта.

О. Г.

Де Голь аргументує визнання Комуністичного Китаю

Париж. — Французький президент Шарль де Голь відбув в минулу п'ятницю 31 січня ц. р. одноголовну пресову конференцію, на якій він правдував визнання Францією Комуністичного Китаю потребою замирення відносин' у південній Азії, що може — на думку де Голя — статися тільки при активній участі Комуністичного Китаю. Де Голь застерігся, що визнавши комуністичний режим в Китаї, він зовсім не схвалює того режиму, а тільки рахується „з реальними фактами". Під Південною Азією, яку де Голь хоче бачити „невтральною", він розуміє Камбоджу, Ляос і Північний та Південний В'єтнам. Камбоджа саме недавно просила, щоб окрема міжнародна конференція загарантувала її невтральність, а Ляос є формально невтральним та насправді доказує своїм прикладом безпідставність теорії де Голя, бо хоч Женевська міжнародна конференція визнала неподільність, суверенність і невтральність Ляосу на базі коаліційного уряду, проте комуністи не розв'язали своєї армії, не включили її в армію держави та не припинили атак проти „невтрального" уряду Ляосу. Де Голь твердив, що взагалі „не існує політичного реалітету, який стосується Камбоджі, Ляосу, В'єтнаму, Індії, Пакістану, Афганістану, Бірми, Кореї і навіть Совєтського Союзу, в якому не був би заінтересований Китай". На тій самій пресовій конференції де Голь боронив президентську систему, яка запевнила б президентові зверхні права над урядом і парляментом та насправді була б рівна абсолютистичному пануванню одиниці. Він задеклярував теж готовість Франції помагати економічно відсталим країнам Азії, Африки і Південної Америки. Звітодавці з цієї пресової конференції, на якій було кругло 1,000 представників преси, радіо і телевізії, як також всі члени французького уряду, звертають увагу, що де Голь, який має 73 роки, дуже постарівся, що видно було по його зверхній появі, голосі і рухах. Може й тому де Голь відмовився відповісти ясно, чи він знову кандидуватиме на президента Франції.

Ювілей композитора Григорія Китастого

Громадський Комітет для відзначення 30-ліття мистецької діяльности композитора й бандуриста Григорія Китастого влаштовує 22-го лютого ц. р. в Народному Домі УКО м. Лос Анджелес, Каліф., мистецьку імпрезу та прийняття-зустріч мистця з громадянством. Концертова частина імпрези складається з музичних композицій Ювілята на його власні слова, на слова українських поетів-клясиків та сучасних поетів в еміграції. В складі виконавців, крім солістів і солісток, також мішаний хор „Кобзар" під кер. маестра В. Божика. Привіти на адресу Ювілята приймає Гром. Комітет — 4315 Мельроз Аве. Лос Анджелес, Каліф.

Ів. Ов.

Мистець і війна

Під таким гаслом мистець Іван Курах виставляв від 22 листопада до 7 грудня 1963 р. в галереї „Bürdeke" в Цюріху в Швайцарії. Його вистава відкрита тепер дальше у Міляні в галерії „L'INDICE" від 16 січня ц. р. і буде продовжуватися до кінця місяця. Чепурно виданий каталог італійською мовою містить обширну оцінку Альберта Райнвальда з відомого „Journal de Geneve", де про Кураха сказано таке:

„Його простота подивугідна. Вона проявляється засобами, що передають нам точність того, що мистець хотів сказати. В деяких хвилинах ми назвали б його аскетом, так його мова зредукована до суті, що потужно емаиує з його картин і підкриває його глибоке замилування до мистецтва і теми. Чим більше безколірний стиль, тим більше підкреслюється інтенсивний ліризм. На сірому тлі леда зазначені кількома мазками пензля з'являються одна, дві фігури на конях у безмежному просторі віч-навіч зі своєю долею. Вистачить один елемент, щоб створити незабутню атмосферу. Ніякої подробиці, ніякої виразности у фігурах, тільки постави, що бівакують у просторі..."

Вистава Кураха обіймає рисунки, малюнки та інші документи мистця з кампанії над Доном в 1942-43 рр. У каталогі є кілька добрих репродукцій, характеристичних для стилю Кураха. В біографічній нотатці зазначено, що Курах родився в Західній Україні. Курах студіював у Львові, Варшаві, Берліні, і дальше мандруючи, спинився в Римі один рік в Мистецькій Академії у проф. Феруччо Ферацці, щоб завершити свою мистецьку освіту в Академії Брера в Міляні у проф. Джузеппе Паланті. Від 1939 р. почав свою мистецьку діяльність, задокументувавши її у різних виставах в Італії, Швайцарії, Німеччині, Франції і Америці. Курах є італійським громадянином від 1936 р., та від 1954 р. вважає себе за мешканця Ню Йорку, не перестаючи мандрувати між Европою і Америкою.

Р. П.

ЛІТНІЙ КУРС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЕДМОНТОНІ

Як подає календар Албертського університету в Едмонтоні, цього року буде літній курс української мови, що триватиме від 2-го липня до 14-го серпня. Курс розраховано для тих, що вже трохи ознайомлені з українською мовою. У програмі: повний огляд граматики, вправи з діялогами для вироблення правильної вимови та читання й обговорення уривків з творів клясичних і сучасних українських письменників. Оскільки на таких курсах звичайно бувають учителі, навчання буде пов'язане з методикою викладання мови в середніх школах та на курсах українознавства. Літній курс мови вестиме проф. Яр Славутич. Вписуватися треба негайно.

УСПІХИ МОЛОДОЇ УКРАЇНКИ

По Боффало й околиці рознеслася принесена американськими газетами вістка про те, що п-на Рената Волинець, учениця 3-ої кл. середньої школи (гай-скул), здобула перше місце у змаганнях юних промовців у нашому дистрикті. Ця перемога дає їй можливість стати до змагань за першенство стейту Ню Йорк. Змагання, в яких п-на Рената бере участь, є спонсоровані амер. об'єднанням ветеранів.

П-а Рената є дочкою Степана і Надії Волинець. Належить вона до Пласту, в якому приймає активну участь як виховниця одного з новацьких гуртків. Виступає вона часто на українських імпрезах як рецитаторка.

Мрією панни Ренати є після закінчення середньої школи в університеті студіювати політичні науки, а пізніше все дипломатію. Щасти їй Боже, в її намірах!

Л. М.

Короткі вісті

● **Португальський уряд** рішив перевати карно-судову процедуру проти 86 оскаржених в участі у збройному наїзді на військові бараки в Бея у Південній Португалії 1 січня 1962 року. Той наїзд мав бути демонстрацією невдоволених португальським режимом, але він не вдався. Лідер португальської опозиції ген. Гумберто Дельгадо живе в Південній Америці.

● **В Об'єднаних Націях** окрема Підкомісія працює від 1957 року над виготовленням тексту міжнародної конвенції про право кожної людини визнавати таку віру, яка йому до вподоби, та про засудження всяких релігійних переслідувань. Хоч в західньому світі ніхто й без такої конвенції ні кого за релігійні переконання не переслідує, проте в комуністичних та азійсько-африканських країнах такі переслідування — це звичайна річ.

● **Індійські комуністи** в окремій заяві натаврували правління в провінції Ямму й Кашміру, яке допустило до того, що з одного тамошнього монастиря пропав був „волос" Магамеда", найбільша реліквія тамошніх мусульманів. Хоч згодом той волос буцім-то віднайшовся, проте ця подія спричинила криваві заворушення, викликавши велике схвилювання серед мусульманських фанатиків. Хоч комуністи взагалі проти кожної релігії, проте видно, що вони хочуть тим своїм виступом прихилити собі мусульманське населення в Кашмірі.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 8-го ЛЮТОГО 1964 р.

ЮТИКА, Н. Й. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 484 Відд. в год. 9-ій веч. в залі церкви св. Володимира при 1108 Стейт вул. Повідомляється членів Відділу, що концерт-бенкет з нагоди 70-ліття існування УНСоюзу відбудеться в неділю, 23 лютого 1964 р., о год. 4-ій по пол. в УНДомі при 1317 Фаєтте вул. в Сиракюзах. Запрошується членів до численної участи. Цьогорічна Управа Відділу: пп. Мих. Дмитрів, гол., Юлія Дзядик, заст. гол., Вол. Заплранюк, фін. секр., Ів. Дзядик, заст. предс., І. Струк, секр., і касир, П. Кухарський, заст. касира. Контр. Комісія: судді Бог. Козій, Т. Сенько і Евген Кахникевич. Тел. канцелярії Відділу: 735-1955. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Мир 324 Відд. в год. 7-ій веч. Проситься вирівняти свої вкладки. Управа Відділу на 1964 р.: А. Слобоґян, предс., Д. Матковський, заст. предс., І. Струк, секр., і касир, П. Кухарський, заст. касира. Контр. Комісія: судді Н. Луцишин і мгр. Л. Іваш. — І. Струк, секр.

НЕДІЛЯ, 9-го ЛЮТОГО 1964 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Сокіл 336 Відділ в год. 1-ій по пол. в УНДомі при Вест 14-ій вул. Проситься членство прибути. — Василь Шмагало, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва Запорізька Січ 75 Відд. в год. 1-ій по пол. в приміщенні УНДому при вул. Мартин і Мішіган. Проситься вирівняти свої вкладки. — С. Лескiв, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збори Т-ва Єдність 163 Відд. в год. 12-ій дня в домі Горожан, 847 N. Franklin St. На Річних Зборах переобрано ту саму Управу, що була минулого року. — С. Филик, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 292 Відд. в год. 1:30 по пол. в УНДомі. — В. Терлецький, гол., — О. Рудницький, секр.

ГЕМТРЕМК, Міш. Місячні збори Т-ва ім. М. Шашкевича 94 Відд. в год. 2-ій по пол. в залі Укр. Дем. Клюбу при 2376 Грейлінг. Проситься членів про приєднування нових членів. — Т. Майструк, секр.

ЛІМІНҐТОН, Онт. Річні збори Т-ва ім. Є. Коновальця 504 Відд. в год. 2-ій по пол. в залі УНО при Кон. Д. — Е. Варна, секр.

МОНЕСЕН, Па. Місячні збори 338 Відд. в год. 1-ій по пол. в українській клюбовій залі. Проситься всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. — Н. Куч, секр.

ЙОНҐСТОВН, Огайо. Місячні збори 230 Відд. ім. Ів. Хрестителя в год. 3-ій по пол. при 914 Franklin Ave. Проситься членів прибути на збори. На Річних Зборах вибрано нову Управу на 1964 рік, а саме: Мих. Мартинишин, гол., адм. Мих. Юрчишин заст. гол., П.Ліщак, фін. секр., М. Ворожбит, рек. секр. Контр. Комісія: Іван Волсонович, Ів. Баган, І. Вішка. В. Бряц, завд. Клюбу, О. Рибалт, секр. Клюбу, І. Ліщак, касир Клюбу. Місячні збори відбуваються що місяця в другу неділю по першім в власній залі в год. 3-ій по пол. — П. Ліщак, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори С-ва Рожд. Пресв. Богородиці 36 Відд. в год. 3:30 по пол. в церковній залі ч. 305 Гудсон Евеню. Проситься всіх членів прибути на збори. — Анна Стрілець, предс., Катерина Ярославська, касир, С. Гунька, секр.

ТАРЗАН, ч. 5183. Бойленові пляни...

Я не можу не цікавитися, що станеться з цією страшенно багатою організацією... — продовжував Бойлен.

— Боббі є наслідником, і якщо він помре, тоді станете єдиним спадкоємцем...

— Та, очевидно, що смерть хлопчини мусітиме бути потверджена, поки ви законно зможете зголосити своє право до власництва цілої компанії.